

<特集「連用修飾複文」「情報構造と名詞述語文」「否定、形容詞と連体修飾複文」「所有・存在表現」>

ウズベク語：

特集補遺データ「連用修飾複文」「情報構造と名詞述語文」「否定、形容詞と連体修飾複文」「所有・存在表現」

Uzbek:

‘Complex sentences of adverbial modification’, ‘Information structure and nominal predicate sentences’, ‘Negation, adjectives, and complex sentences of adnominal modification’ and ‘Expressions of possession and existence’

風間 伸次郎・日高晋介

Shinjiro Kazama, Shinsuke Hidaka

東京外国語大学大学院総合国際学研究院・国立国語研究所プロジェクト非常勤研究員
Tokyo University of Foreign Studies, National Institute for Japanese Language and Linguistics

要旨：本稿は特集補遺「連用修飾複文」「情報構造と名詞述語文」「情報表示の諸要素」「否定、形容詞と連体修飾複文」「所有・存在表現」に寄与するものである。

Abstract: This report contributes to the special cross-linguistic study on ‘Expressions of possession and existence’, ‘Complex sentences of adverbial modification’, ‘Information structure and nominal predicate sentences’, ‘Markers of information structure’ and ‘Negation, adjectives, and complex sentences of adnominal modification’.

キーワード：チュルク諸語、言語類型論、言語間対照、アルタイ型言語、膠着型言語

Keywords: Turkic languages, linguistic typology, contrastive linguistics, Altaic-type-languages, agglutinative languages

1. はじめに

本稿のデータは 1992 年フェルガナ (Farg'ona) 市生まれの話者 Y. F. 氏により翻訳していただいた文による。氏は日本語もロシア語もできるので、両方の言語を参考に翻訳していただいた。

2. 連用修飾複文

[1] (1) 彼はいつも新聞を読みながらご飯を食べる。 <Он всегда ест, читая газету.>

U har doim gazeta o'qib ovqatlanadi.

U har doim gazeta o'qi-b ovqatlan-a=di.

that every always newspaper read-CVB.PFV eat-IND.PRS=3

本稿の著作権は著者が保持し、クリエイティブ・コモンズ 表示 4.0 国際ライセンス (CC-BY) 下に提供します。
<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ja>

[2] (2) (私は) 昨日は 10 時に家に帰って、少しテレビを見て (から)、寝ました。 <(Я) вчера вернулся домой в 10 часов, немного посмотрел телевизор и (после этого) лег спать.>
(Men) kecha soat 10(o'n)da uyga qaytib, televizor ko'rib uxladim.

(Men) kecha soat 10(o'n)-da uy-ga qayt-ib, televizor ko'r-ib
I yesterday o'clock ten-LOC house-DAT return-CVB.PFV television look-CVB.PFV
uxla-di-m.
sleep-IND.PST-1SG

[3] (3) (私は) 昨日階段で転んで、ケガをしてしまった。 <(Я) вчера упал с лестницы и получил травму.>

(Men) kecha zinapoyada yiqilib shikastlandim.

(Men) kecha zinapoya-da yiqil-ib shikastlan-di-m.
I yesterday stairs-LOC fall-CVB.PFV injure-IND.PST-1SG

[4] (4) 今日も父は会社に行って、兄は大学に行った。 <Сегодня отец опять пошел на работу, а брат пошел в институт.>

Bugun ham otam ishga, akam esa universitetga ketdi.

Bugun ham ota-m ish-ga, aka-m esa
today also father-1SG.POSS work-DAT e.brother-1SG.POSS CONTR[cop.CVB.COND]
universitet-ga ket-di.
university-DAT go-IND.PST

[5] (5) (あの人は) 今日は帽子をかぶって歩いていた。 <(Этот человек) сегодня надел шляпу и гулял.>

Anavi odam bugun bosh kiyim kiyib sayr qildi.

Anavi odam bugun bosh kiyim kiyi-b sayr qil-di.
that man today head clothing wear-CVB.PFV walk do-IND.PST

[6] (6) (私は) 休みの日はいつも本を読んだり、テレビを見たりしています。 <В выходные

дни (я) всегда читаю книги или смотрю телевизор.>

(Men) *dam olish kunlari doim kitob o‘qiymen yoki televizor ko‘raman.*

(Men) *dam ol-ish kun-lar-i doim kitob o‘qi-y=man yoki televizor*
I rest[rest take]-VN day-PL-3.POSS always book read-IND.PRS=1SG or television
ko ‘r-a=man.

look-IND.PRS=1SG

[7] (7) 時間がないから、急いで行こう。 <Времени нет, поэтому пойдем быстрее.>

Vaqt yo‘q, tez bo‘l.

Vaqt yo‘q, tez bo‘l.
time non.exist fast become.IMP

[8] (8) 昨日は頭が痛かったので、いつもより早く寝ました。 <Вчера болела голова, поэтому

起きた遅い、なぜか通常より。

Kecha boshim og‘riyotgandi, shuning uchun ertaroq uxladim.

Kecha bosh-im og‘ri-yotgan=di, shu-ning uchun erta-roq
yesterday head-1SG.POSS ache-PTCP.PROG=COP.IND.PST that-GEN for early-COMP
uxla-di-m.
sleep-IND.PST-1SG

[9] (9) あの人は本を買いに行った。 <Этот человек пошел покупать книгу.>

Anavi odam kitob sotib olgani ketdi.

Anavi odam kitob sot-ib ol-gani ket-di.
that man book buy[sell-CVB.PFV take]-CVB.PURP go-IND.PST

[10] (10) (彼は) 外が良く見えるように窓を開けた。 <(Он) открыл окно, чтобы лучше видеть

通り>

(U) *tashqari yaxshi ko‘rinishi uchun oynani ochdi.*

(U) tashqari yaxshi ko‘r-in-ish-i uchun oyna-ni och-di.
that outside good look-REFL-VN-3.POSS for glass-ACC open-IND.PST

- [11] (11) ここでは夏になると、よく雨が降ります。 <Когда наступает лето, здесь часто идут дожди.>

Bu yerga yoz kelishi bilan yomg‘ir ko‘p yog‘adi.

*Bu yer-ga yoz kel-ish-i bilan yomg‘ir ko‘p yog‘-a=di.
this place-DAT summer come-VN-3.POSS with rain many rain-IND.PRS=3*

- [12] (12) 窓を開けると、冷たい風が入って来た。 <Когда открыли окно, начал задувать холодный ветер.>

Oynani ochishi bilan sovuq shamol keldi.

*Oyna-ni och-ish-i bilan sovuq shamol kel-di.
glass-ACC open-VN-3.POSS with cold wind come-IND.PST*

- [13] (13) 坂を上ると、海が見えた。 <Когда поднялся по склону, стало видно море.>

Balandlikka chiqishi bilan dengiz ko‘rindi.

*Balandlik-ka chiq-ish-i bilan dengiz ko‘r-in-di.
hill-DAT go.out-VN-3.POSS with sea look-REFL-IND.PST*

- [14] (14) 明日雨が降ったら、私はそこに行かない。 <Если завтра будет дождь, я туда не пойду.>

Ertaga yomg‘ir yog‘sa (men) u yerga bormayman.

*Ertaga yomg‘ir yog‘-sa (men) u yer-ga bor-ma-y=man.
tomorrow rain rain-CVB.COND I that place-DAT go-NEG-IND.PRS=1SG*

- [15] (15) もっと早く起きればよかったなあ。 <Лучше бы я проснулся раньше.>

Ertaroq uyg‘onsam yaxshi bo‘lardi-da.

*Erta-roq uyg‘on-sa-m yaxshi bo‘l-ar=di=da.
early-COMP wake.up-CVB.COND-1SG good become-PTCP.FUT=COP.IND.PST=CUM*

- [16] (16) あんなところに行かなければよかったです。 <Лучше бы я туда не ходил.>
Unaqa joyga bormaganim yaxshi edi.

Unaqa joy-ga bor-ma-gan-im yaxshi edi.
such place-DAT go-NEG-PTCP.PFV-1SG.POSS good COP.IND.PST

Unaqa joyga bormasam bo‘lar ekan.

Unaqa joy-ga bor-ma-sa-m bo‘l-ar ekan.
such place-DAT go-NEG-CVB.COND-1SG become-PTCP.FUT COP.PTCP.PFV
話者によれば、個人的にはこちらの言い方が自然であるが、フェルガナ地域の言い方
かもしれないという。

- [17] (17) 1に1を足せば、2になる。 <Если прибавить 1 к 1, получится 2.>
1(bir)ga 1(bir)ni qo‘shsa 2(ikki) (bo‘ladi).

1(bir)-ga 1(bir)-ni qo‘sh-sa 2(ikki) (bo‘l-a=di).
one-DAT one-ACC add-CVB.COND two become-IND.PRS=3

- [18] (18) 駅に着いたら電話をしてください。 <Позвоните, когда приедете на станцию.>
Bekatga kelganingizda qo‘ng‘iroq qiling.

Bekat-ga kel-gan-ingiz-da qo‘ng‘iroq qil-ing.
station-DAT come-PTCP.PFV-2PL-LOC bell do-IMP.HON

- [19] (19) 日曜日になったら、みんなで公園に行きたいなあ。 <Когда наступит воскресенье,
хотелось бы всем вместе пойти в парк.>
Yakshanba kuni hamma bilan bog‘ga(boqqa) borgim kelyapti.

Yakshanba kun-i hamma bilan bog-qa bor-gi-m kel-yap=ti.
Sunday day-3.POSS all with garden-DAT go-VN-1SG come-IND.PROG=3

- [20] (20) 明日雨が降ったら困るなあ。 <Плохо, если завтра пойдет дождь.>
Ertaga yomg‘ir yog‘sa qiyalaman.

Ertaga yomg‘ir yog‘-sa qiyal-a=man.
tomorrow rain rain-CVB.COND suffer-IND.PRS=1SG

[21] (21) 家に来るなら、電話をしてから来てください。 <Если пойдешь (ко мне) домой, сначала позвони и потом приходи.>
(Mening) uyimga kelsang telefon qilib kel.

(Mening) *uy-im-ga* *kel-sa-ng* *telefon* *qil-ib* *kel.*
I.GEN house-1SG.POSS-DAT come-CVB.COND-2SG telefon do-CVB.PFV come.IMP

[22] (22) <もうすぐベルが鳴るので>鳴ったら、教えてください。 <(Скоро прозвенит звонок)
Когда прозвенит, скажите мне.>
<Tez ora-da qo‘ng‘iroq chalinadi> Qo‘ng‘iroq chalinsa aytинг.

<Tez ora-da qo‘ng‘iroq chal-in-a=di> Qo‘ng‘iroq chal-in-sa
fast space-LOC bell ring-PASS-IND.PRS=3 bell ring-PASS-CVB.COND
ayt-ing.
say-IMP.HON

[23] (23) <もしかしたらベルが鳴るかもしれない>もし鳴ったら、教えてください。

<(Может быть, прозвенит звонок) Если прозвенит, скажите мне.>

<Balkim qo‘ng‘iroq chalinishi mumkin> (Agar) qo‘ng‘iroq chalinsa aytинг.

<Balkim qo‘ng‘iroq chal-in-ish-i mumkin> (Agar) qo‘ng‘iroq
maybe bell ring-PASS-VN-3.POSS possible if bell
chalin-sa ayt-ing.
ring-PASS-CVB.COND say-IMP.HON

[24] (24) 働かざるもの食うべからず。／働くない者は、食べるべきではない。 <Кто не работает

- тот не ест. / Тот, кто не работает, тот не должен есть.>

Ishlamagan yemaydi. / Ishlamagan odam yemasligi kerak.

Ishla-ma-gan *ye-ma-y=di.* / *Ishla-ma-gan* *odam*
work-NEG-PTCP.PFV eat-NEG-IND.PRS=3.POSS / work-NEG-PTCP.PFV man
ye-maslig-i *kerak.*
eat-VN.NEG-3.POSS neccessary

- [25] (25) もう少しお金があつたらなあ。 <Если бы у меня было чуть побольше денег!>
Yana ozgina pulim bo'lganida qaniydi.

Yana oz-gina pul-im bo'l-gan-i-da qani endi.
more a.little-DIM money-1SG.POSS become-PTCP.PFV-3.POSS-LOC how now
話者によれば、qaniydi は qani endi の縮約したものであるという。

- [26] (26) これも食べたら？ <Не хотите ли попробовать это тоже?>
Buni ham yeb ko'rmaysizmi?

Bu-ni ham ye-b ko'r-ma-y=siz=mi?
this-ACC also eat-CVB.PFV look-NEG-IND.PRS=2PL=Q

- [27] (27) やりたいなら（自分の）好きなようににやれば？ <Если хочешь это сделать, почему бы не сделать, как (тебе) нравится?>
Qilmoqchi bo'lsang o'zing xohlagandek qilsang-chi?

Qil-moqchi bo'l-sa-ng o'z-ing xohla-gan=dek
do-VOL become-CVB.COND-2SG oneself-2SG.POSS want-PTCP.PFV=EQL
qil-sa-ng=chi?
do-CVB.COND-2SG=SFP

- [28] (28) このコップは落としても割れない。 <Этот стакан не разобьется, даже если его уронить.>
Bu stakanni tushirib yuborsa ham sinmaydi.

Bu stakan-ni tushir-ib yubor-sa ham sin-ma-y=di.
this cup-ACC drop-CVB.PFV send-CVB.COND also break-NEG-IND.PRS=3

- [29] (29) このリンゴは高かったのに、ちっとも甘くない。 <Это яблоко совсем не сладкое, хоть и дорогое.>
Bu olma qimmat bo'lsa ham umuman shirin emas.

Bu olma qimmat bo'l-sa ham umuman shirin emas.
this apple expensive become-CVB.COND also at.all sweet COP.NEG

- [30] (30) 彼の家に行ってみたけれども、彼はいなかった。 <Я заходил к нему домой, но его не было.>

(Uni) uyiga borib ko‘rsam, (u) uyida yo‘q ekan.

(U-ni) uy-i-ga bor-ib ko ‘r-sa-m, (u) uy-i-da
that-GEN house-3.POSS-DAT go-CVB.PFV look-CVB.COND-1SG that house-3.POSS-LOC
yo ‘q ekan.
non.exist COP.PTCP.PFV

属格は-ning であるが、口語では-ni になることもあるため、Uni という語形が現れているものと考えられる。

- [31] (31) あの人が来るまで、私はここで待っています。 <Я буду ждать здесь, пока этот человек не придет.>

(Anavi odam) kelguncha (men) shu yerda kutaman.

(Anavi odam) kel-guncha (men) shu yer-da kut-a=man.
that man come-CVB.TER I that place-LOC wait-IND.PRS=1SG

- [32] (32) あの人が来るまでに、食事を作っておきますよ。 <До того, как этот человек придет, я приготовлю еду.>

(Anavi odam) kelguncha (men) ovqat pishirib qo‘yaman.

(Anavi odam) kel-guncha (men) ovqat pishir-ib qo ‘y-a=man.
that man come-CVB.TER I food cook-CVB.PFV put-IND.PRS=1SG

3. 情報構造と名詞述語文

- [33] (1) 「えっ、サーシャが来たの？」「いや、サーシャじゃなくてコーリヤが来たんだ。」

<Э, Саша пришёл? - Нет, это не Саша, это Коля пришёл.>

-Ii, Sasha keldimi? - Yo‘q, Sasha emas, Kolya keldi.

-Ii, Sasha kel-di=mi? Yo‘q, Sasha emas, Kolya kel-di.
INTJ PN come-IND.PST=Q no PN COP.NEG PN come-IND.PST

- [34] (2) 「誰が来た（の）？」「サーシャが来たよ。」<Кто пришёл? - Саша.>
-Kim keldi? - Sasha (keldi).

Kim kel-di? *Sasha (kel-di).*
who come-IND.PST PN come-IND.PST

- [35] (3) 「サーシャの方が大きいんじゃないの？」「いや、サーシャじゃなくて、コーリヤの方が
大きいんだよ。」(サーシャとコーリヤの背について話している状況で)
<Разве Саша не выше? - Нет, Коля выше Саша.>
-Sasha baland emasmi? - Yo‘q, Kolya Sashadan baland.

Sasha baland emas=mi? Yo‘q, Kolya Sasha-dan baland.
PN tall COP.NEG=Q no PN PN-ABL tall

- [36] (4) <電話で>「どうした（の）？」「うん、今、お客様が来たんだ。」
<По телефону: Что случилось? - Эм, только что пришёл посетитель.>
<Telefonda> -Nima bo‘ldi? - Hm, mehmonlar kelishdi.
<Telefon-da> *Nima bo‘l-di?* *Hm, mehmon-lar kel-ish-di.*
telephone-LOC what become-IND.PST INTJ visitor-PL come-RECP-IND.PST

- [37] (5) 「あの子供がコーリヤを叩いたんだって!?」「いや、コーリヤじゃなくて、サーシャを叩
いたんだよ。」<Этот ребёнок побил Колю?! - Нет, он побил не Колю, а Сашу.>
-Anavi bola Kolyani urdimi?! -Yo‘q, Kolyani emas, Sashani urdi.
Anavi bola Kolya-ni ur-di=mi?! *Yo‘q, Kolya-ni emas,* *Sasha-ni ur-di.*
that child PN-ACC beat-IND.PST=Q no PN-ACC COP.NEG PN-ACC beat-IND.PST

- [38] (6) 「赤い袋と青い袋があるけど、どっちを買う（の）?」「(私は)青い袋を買うよ。」<Пакеты
есть и красные и синие, ты какой возьмёшь? - Я возьму синий.>
-Qizil va ko‘k sumka bor, qaysi birini olasiz? - Ko‘kini olaman.

Qizil va ko‘k sumka bor, qaysi bir-i-ni *ol-a=siz?* *Ko‘k-i-ni*
red and blue bag exist which one-3.POSS-ACC take-IND.PRS=2PL blue-3.POSS-ACC
ol-a=man.
take-IND.PRS=1SG

- [39] (7) 「サーシャはどうした?」「サーシャは朝からどっかへでかけたよ。」(例えば、朝少し遅く起きて来たサーシャの父親が、姿の見えないサーシャについて母親に尋ねている場面で) <Где Саша? - Он куда-то ушёл ещё утром.>
 -Sasha qani? - Sasha ertalabda qayergadir ketdi.

Sasha qani? Sasha ertalab-da qayer-ga=dir ket-di.
 PN where PN morning-LOC where-DAT=INDF go-IND.PST

- [40] (8) 「あの子供を誰が叩いたの?」「あの子供を彼自身の弟が叩いたんだ。」
 <Кто побил этого ребенка? ? - Этого ребенка побил его младший брат.>
 -Anavi bolani kim urdi? (Anavi bolani) o'zini ukasi urdi.

*Anavi bola-ni kim ur-di? (Anavi bola-ni) o'z-i-ni
 that child-ACC who beat-IND.PST that child-ACC oneself-3.POSS-GEN
 uka-si ur-di.
 y.brother-3.POSS beat-IND.PST*

- [41] (9) <電話で> 「どうした (の) ?」「うん、サーシャが (自分の) 弟を叩いたんだ。」
 (例えば、電話の向こうで子供の泣き声が起きたのを聞いての発話)
 <По телефону: Что случилось? - Эм, Саша побил своего младшего брата.>
 -Nima bo'lди? - Hm, Sasha ukasini urdi.

*Nima bo'l-di? Hm, Sasha uka-si-ni ur-di.
 what become-IND.PST INTJ PN y.brother-3.POSS-ACC beat-IND.PST*

- [42] (10) 「あのケーキ、どうした?」「ああ、(あれは) サーシャが食べちゃったよ。」
 <Что случилось с тем тортом? - А, его съел Саша.>
 -Anavi tortga nima bo'lди? - A, (uni) Sasha yeb qo'ydi.

*Anavi tort-ga nima bo'l-di? A, (u-ni) Sasha ye-b qo'y-di.
 that cake-DAT what become-IND.PST INTJ that-ACC PN eat-CVB.PFV put-IND.PST*

ウズベク語：特集捕遺データ「連用修飾複文」「情報構造と名詞述語文」他、風間 伸次郎・日高晋介
Uzbek : 'Complex sentences of adverbial modification' etc., Shinjiro Kazama, Shinsuke Hidaka

[43] (11) 私が昨日お店から買って来たのはこの本だ。

<Я вчера в магазине купил эту книгу.>

(Men) kecha do‘kondan sotib olib kelganim shu kitob.

(Men) *kecha do‘kon-dan sot-ib ol-ib kel-gan-im shu*
I yesterday shop-ABL buy[sell-CVB.PFV take]-CVB.PFV come-PTCP.PFV-1SG that
kitob.
book

[44] (12) あの人は先生だ。この学校でもう3年働いている。

<Тот человек - учитель. Он работает в этой школе уже 3 года.>

Anavi odam o‘qituvchi. (U) bu mакtabda ishlayotganiga allaqachon 3 yil bo‘ldi.

Anavi odam o‘qituvchi. (U) bu maktabda ishla-yotgan-i-ga allaqachon
that man teacher that this school-LOC work-PTCP.PROG-3.POSS-DAT already
3 (*uch*) yil bo‘l-di.
3 three year become-IND.PST

[45] (13) 彼のお父さんは、あの人大。<Его отец - вон тот человек.>

Uning otasi anavi odam.

U-ning ota-si anavi odam.
that-GEN father-3.POSS that man

[46] (14) あの人が彼のお父さんだ。<тот человек - его отец.>

Anavi odam uning otasi.

Anavi odam u-ning ota-si.
that man that-GEN father-3.POSS

[47] (15) あさってっていうのはね、あしたの次の日のことだよ。

Indinga degani bu ertadan keyingi kun.

Indinga de-gan-i bu erta-dan keyin-gi kun.
the.day.after.tomorrow say-PTCP.PFV-3.POSS this tomorrow-ABL after-ADJVLZ day

- [48] (16) <何人かで入った喫茶店で注文を聞かれて> 「私はコーヒーだ。」
 <"Мне кофе.">
Menga qahva.
Men-ga qahva.
 I-DAT coffee
 メディアなどでは qahva が使われるが、普段の会話で kofe が使われているという。
- [49] (17) <注文した数人分のお茶が運ばれて来て「どなたがコーヒーですか？」との問い合わせ>
 「コーヒーは私だ。」<"Кому кофе?" "Мне, пожалуйста.">
-Qahva kimga? - (Qahva) menga.
Qahva kim-ga? (Qahva) men-ga.
 coffee who-DAT coffee I-DAT
- [50] (18) 「その新しくて厚い本は（値段が）高い。」<Эта новая толстая книга дорогая.>
Bu yangi qalin kitob qimmat.
Bu yangi qalin kitob qimmat.
 this new thick book expensive
- [51] (19) <砂糖の入れ物を開けて> 「あっ、砂糖が無くなっているよ！」
 <открыл сахарницу: "О, сахара совсем нет!">
 <Shakar idishni ochib> -E, shakar qolmabdi.
<Shakar idish-ni och-ib> E, shakar qol-ma-b-di.
 sugar container-ACC open-CVB.PFV INTJ sugar stay-NEG-IND.INDF.PST-3
- [52] (20) 「午後、誰かに会うはずだったなあ。誰だったつけ。あっ、そうだ！ サーシャだったな。」
 <Я должен был встретиться с кем-то после полудня. Что же это. А, вспомнил! С
 Сашой.>
*Tushlikdan keyin kim bilan ko'rishishim kerak edi-ya. Kim edi-ya. A, esladim! Sasha
 edi.*
Tushlik-dan keyin kim bilan ko'r-ish-ish-im kerak edi=ya.
 noon-ABL later who with meet[look-RECP]-VN-1SG.POSS necessary COP.IND.PST=SFP
Kim edi=ya. A, esla-di-m! Sasha edi.
 who COP.IND.PST=SFP INTJ remember-IND.PST-1SG PN COP.IND.PST

4. 否定、形容詞と連体修飾複文

[53] (1) これは私の本ではない。<Это не моя книга.>

Bu mening kitobim emas.

Bu mening kitob-im emas.

this I.GEN book-1SG.POSS COP.NEG

[54] (2) この部屋には椅子がない。<В этой комнате нет стульев.>

Bu xonada stul yo‘q.

Bu xona-da stul yo‘q.

this room-LOC chair non.exist

[55] (3) この部屋には一つも椅子がない。<В этой комнате нет ни одного стула.>

Bu xonada bir dona ham stul yo‘q.

Bu xona-da bir dona ham stul yo‘q.

this room-LOC one CL also chair non.exist

[56] (4) その部屋には誰もいない。<В той комнате никого нет.>

Bu xonada hech kim yo‘q.

Bu xona-da hech kim yo‘q.

this room-LOC any who non.exist

[57] (5) その本はこの部屋にない。<Этой книги в этой комнате нет.>

Anavi kitob bu xonada yo‘q.

Anavi kitob bu xona-da yo‘q.

that book this room-LOC non.exist

[58] (6) この犬は大きくない。<Это небольшая собака.>

Bu it katta emas.

Bu it katta emas.

this dog big COP.NEG

[59] (7) この犬はあまり大きくない。<Это не очень большая собака.>
Bu it unchalik katta emas.

Bu it unchalik katta emas.
this dog so big COP.NEG

[60] (8) この犬はあの犬より大きい。<Эта собака больше, чем та (собака).>
Bu it anavi itdan katta.

Bu it anavi it-dan katta.
this dog that dog-ABL big

[61] (9) この犬がその犬たちの中で一番大きい。<Эта собака - самая большая из всех этих собак.>
Mana shu it bu itlar ichida eng kattasi.

Mana shu it bu it-lar ich-i-da eng katta-si.
here.it.is that dog this dog-PL inside-3.POSS-LOC most big-3.POSS

[62] (10) 今日はあの人は来ない。<Он сегодня не придет.>
Bugun anavi odam kelmaydi.

Bugun anavi odam kel-ma-y=di.
today that man come-NEG-IND.PRS=3

[63] (11) あの人はその本を持って行かなかった。<Он не взял (с собой) эту книгу.>
Anavi odam bu kitobni (o'zi bilan) olib ketmadi.

Anavi odam bu kitob-ni (o'z-i bilan) ol-ib ket-ma-di.
that man this book-ACC oneself-3.POSS with take-CVB.PFV leave-NEG-IND.PST

- [64] (12) 全ての学生が参加しなかった／学生は全員参加しなかった。<Никто из студентов не участвовал。 / Ни один студент не участвовал。>

Hech qaysi talaba qatnashmadi. / Talabalardan hech biri qatnashmadi.

*Hech qaysi talaba qatnash-ma-di. / Talaba-lar-dan hech bir-i
any which student join-NEG-IND.PST / student-PL-ABL any one-3.POSS
qatnash-ma-di.
join-NEG-IND.PST*

- [65] (13) 全ての学生が参加したわけではない。<Это не значит, что все студенты участвовали。もしくは He все студенты участвовали。>

Talabaning barchasi qatnashdi degani emas. / Talabalarni hammasi ham qatnashmadi.

*Talaba-ning barcha-si qatnash-di de-gan-i emas. / Talaba-lar-ni
student-GEN all-3.POSS join-IND.PST say-PTCP.PFV-3.POSS COP.NEG / student-PL-GEN
hamma-si ham qatnash-ma-di.
all-3.POSS also join-NEG-IND.PST*

- [66] (14) (私は買わなかった。しかし、決して) 値段が高いというわけではない。<Я не купил。 Но совсем не потому, что цена была высокая。もしくは Я не купил。 Но цена была совсем не высокая。>

Men sotib olmadim. Lekin bu (narxi) qimmat degani emas.

*Men sot-ib ol-ma-di-m. Lekin bu (narx-i) qimmat
I buy[sell-CVB.PFV take]-NEG-IND.PST-1SG but this price-3.POSS expensive
de-gan-i emas.
say-PTCP.PFV-3.POSS COP.NEG*

- [67] (15) 走るな！<He бегать!>

Yugurma!

Yugur-ma!

run-NEG.IMP

- [68] (16) 大きな声を出すな！<Громко не разговаривать!>
 Shovqin solmang! / Baland ovozda gaplashmang!
Shovqin sol-ma-ng! / Baland ovoz-da gaplash-ma-ng!
 noise put-NEG-IMP.HON / high sound-LOC talk-NEG-IMP.HON
- [69] (17) 明日は雨は降らないだろう。<Наверное завтра не будет дождя.>
 Ertaga yomg‘ir yog‘masa kerak.
Ertaga yomg‘ir yog‘-ma-sa kerak.
 tomorrow rain rain-NEG-CVB.COND neccessary
- [70] (18) あの人には聞こえないように、小さな声で話してくれ。<Говори тихо - чтобы он не услышал.>
 Anavi odamga eshitilmaydigan past ovozda gapir.
Anavi odam-ga eshit-il-ma-ydigan past ovoz-da gapir.
 that man-DAT listen-PASS-NEG-PTCP.FUT low sound-LOC speak.IMP
- [71] (19) 私はあなたを怒らせようと思ってそう言ったんじゃない。<Я так сказал не потому, что хотел тебя обидеть.>
 (Men seni) jahlingni chiqarish uchun unaqa deganim yo‘q.
(Men seni) jahl-ing-ni chiq-ar-ish uchun unaqa de-gan-im
 I you.ACC anger-2SG-ACC get.out-CAUS-VN for like.that say-PTCP.PFV-1SG
yo‘q.
 non.exist
- [72] (20) 私が昨日買ってきた本はどこ（にある）？<Где книга, которую я вчера купил?>
 (Men) kecha sotib olib kelgan kitob {qani / qayer-da}?
(Men) kecha sot-ib ol-ib kel-gan kitob {qani / qayer-da}?
 I yesterday buy[sell-CVB.PFV take]-CVB.PFV come-PTCP.PFV book {where-LOC} /
 where-LOC {}

- [73] (21) その本を持って来た人は誰（か）？<Кто принёс эту книгу?>

Bu kitobni olib kelgan kim?

Bu kitob-ni ol-ib kel-gan kim?
this book-ACC take-CVB.PFV come-PTCP.PFV who

- [74] (22) この部屋が私たちの仕事をしている部屋です。<Это (та) комната, в которой мы работаем.>

Bu xonada biz ishlayapmiz.

Bu xona-da biz ishla-yap=miz.
this room-LOC we work-IND.PROG=1PL

- [75] (23) 足が一本折れたあの椅子はもう捨ててしまった。<Я уже выкинул тот стул, у которого была сломана ножка.>

Bitta oyog'i singan anavi stulni allaqachon tashlab yuborganman.

Bir-ta oyog'-i sin-gan anavi stul-ni allaqachon tashla-b yubor-gan=man.
one-CL leg-3.POSS break-PTCP.PFV that chair-ACC already throw-CVB.PFV send-PTCP.PFV=1SG

- [76] (24) ドアを叩いている音が聞こえる。<Я слышу, что кто-то стучит в дверь。>

(Menga) eshikni taqillashi eshitiladi.

(Men-ga) eshik-ni taqilla-sh-i eshit-il-a=di.
I-DAT door-ACC knock-VN-3.POSS hear-PASS-IND.PRS=3

- [77] (25) あの人が結婚したという噂は本当（か）？<Слухи о том, что он женился - это правда?>

Anavi odam turmush qurban degan mish-mishlar rostmi?

Anavi odam turmush qur-gan de-gan mish#mish-lar rost=mi?
that man marry[life set.up]-PTCP.PFV say-PTCP.PFV rumor-PL true=Q

[78] (26) 私はその人が来た時にご飯を食べていた。<Я обедал, когда он пришёл.>
(Men) anavi odam kelganda ovqatlanayatgan edim.

(Men) *anavi odam kel-gan-da* *ovqatlan-ayotgan edi-m.*
I that man come-PTCP.PFV-LOC eat-PTCP.PROG COP.IND.PST-1SG

[79] (27) 私はその人が待っている所に行った。<Я пошёл туда, где он меня ждал.>
(Men) anavi odam kutayotgan joyga bordim.

(Men) *anavi odam kut-ayotgan joy-ga bor-di-m.*
I that man wait-PTCP.PROG place-DAT go-IND.PST-1SG

[80] (28) 私はその人が走っていったのを見た。<Я видел, как он убежал.>
(Men) anavi odamni yugurib ketayotganini ko‘rdim.

(Men) *anavi odam-ni yugur-ib ket-ayotgan-i-ni ko‘r-di-m.*
I that man-GEN run-CVB.PFV leave-PTCP.PROG-3.POSS-ACC look-IND.PST-1SG

[81] (29) 昨日の夜、私は彼らがしゃべっているのを聞いた。<Вчера вечером я слышал, как они разговаривали.>
Kecha kechqurun (men) ularni gaplashayotganini eshitdim.

Kecha kechqurun (men) u-lar-ni gaplash-ayotgan-i-ni eshit-di-m.
yesterday evening I that-PL-GEN talk-PTCP.PROG-3.POSS-ACC listen-IND.PST-1SG

[82] (30) 私はその人が昨日ここに来たことを知っている。<Я знаю, что он приходил сюда вчера.>

(Men) anavi odamni kech bu yerga kelganini bilaman.

(Men) *anavi odam-ni kech bu yer-ga kel-gan-i-ni*
I that man-GEN yesterday this place-DAT come-PTCP.PFV-3.POSS-ACC
bil-a=man.
know-IND.PRS=1SG

- [83] (31) (昨日) 彼は彼が昨日ここに来たと言った。／(昨日) 彼は、「私は今日ここに来た」と言った。
<Вчера он сказал, что приехал сюда вчера. / Вчера он сказал: «Я приехал сюда сегодня».>

Kecha u uni bu yerga kecha kelgan dedi. / Kecha u «men bu yerga bugun keldim» dedi.

最初の文において、uni を u-ni that-GEN と分析したが、他方でこれと一致すべき形動詞形の kel-gan に 3 人称の所有接辞が付いていない点に注意する必要がある。

*Kecha u u-ni bu yer-ga kecha kel-gan de-di. /
yesterday that that-GEN this place-DAT yesterday come-PTCP.PFV say-IND.PST /
Kecha u «men bu yer-ga bugun kel-di-m» de-di.
yesterday that I this place-DAT today come-IND.PST-1SG say-IND.PST*

- [84] (32) 私はリンゴが（あの）皿の上にあったのを食べた。
<Я съел яблоко, которое лежало на тарелке.>

(Men) olmani anavi tarelkada turganini yedim.

*(Men) olma-ni anavi tarelka-da tur-gan-i-ni ye-di-m.
I apple-ACC that dish-LOC stand-PTCP.PFV-3.POSS-ACC eat-IND.PST-1SG*

- [85] (33) 私はネコが家に入ってきたのを捕まえた。
<Я поймал кошку, которая зашла в дом.>

(Men) mushukni uyga kirib kelganini ushladim.

*(Men) mushuk-ni uy-ga kir-ib kel-gan-i-ni
I cat-GEN house-DAT enter-CVB.PFV come-PTCP.PFV-3.POSS-ACC
ushla-di-m.
catch-IND.PST-1SG*

5. 所有・存在表現

- [86] (1-a) あの人は青い目をしている。
<У него голубые глаза.>

Anavi odamni {ko‘zi / ko‘zlar} ko‘k.

*Anavi odam-ni {ko‘z-i / ko‘z-lar-i} ko‘k.
that man-GEN {eye-3.POSS / eye-PL-3.POSS} blue*

(1-b) 青い目の人・目が青い人<человек с голубыми глазами>

Ko'k ko'zli odam / {Ko'zi / Ko'zlar} ko'k odam.

Ko'k ko'z-li odam / {Ko'z-i / Ko'z-lar-i} ko'k odam.

blue eye-PROP man / {eye-3.POSS / eye-PL-3.POSS} blue man

[87] (2-a-1) (今話題に上っている) あの女は髪が長い。<У неё длинные волосы。>

Anavi ayolni {sochi / sochlari} uzun.

Anavi ayol-ni {soch-i / soch-lar-i} uzun.

that woman-GEN {hair-3.POSS / hair-PL-3.POSS} long

(2-c) 長い髪の女・髪の長い女 <женщина с длинными волосами>

{Sochi / sochlari} uzun ayol

{Soch-i / soch-lar-i} uzun ayol

{hair-3.POSS / hair-PL-3.POSS} long woman

[88] (3-a) あの人には髭がある。<У него <этого человека> есть усы <борода>。>

Anavi odamni soqoli bor.

Anavi odam-ni soqol-i bor.

that man-GEN beard-3.POSS exist

(3-b) 髭の男 <мужчина с усами <бородой>>

Soqolli erkak

Soqol-li erkak

beard-PROP male

[89] (4-a) あの人には（見る）目がある。<Он проницательный человек。>

Anavi odamni (ko'radigan) {ko'zi / ko'zlar} bor.

Anavi odam-ni (ko'r-adigan) {ko'z-i / ko'z-lar-i} bor.

that man-GEN look-PTCP.FUT {eye-3.POSS / eye-PL-3.POSS} exist

(4-b) 見る目のある人<проницательный человек。>

Ko'radigan ko'zli odam.

Ko'r-adigan ko'z-li odam.

look-PTCP.FUT eye-PROP man

- [90] (5-a) あの人は 22 歳だ。<Ему 22 года.>
Anavi odam 22(yigirma ikki) yoshda.

Anavi odam 22(yigirma ikki) yosh-da.
that man twenty two age-LOC

- (5-b) 22 歳の人 <двадцатидвухлетний <22-летний> человек>
yigirma ikki yoshli odam

yigirma ikki yosh-li odam
twenty two age-PROP man

- [91] (6-a) あの人は優しい性格だ。<У него мягкий <добрый> характер.>
Anavi odam mehribon.

Anavi odam mehribon.
that man kind

- (6-b) 優しい性格の人 <человек мягкого <доброго> характера>
Mehribon odam

Mehribon odam
kind man

- [92] (7-a) あの人は背が高い。<Он высокого роста。>

Anavi odamni bo‘yi baland.

Anavi odam-ni bo‘y-i baland.
that man-GEN stature-3.POSS high

- (7-b) 背の高い人< высокий человек>
Bo‘yi baland odam

Bo‘y-i baland odam
stature-3.POSS high man

- [93] (8) あの人は背が 190 センチもある。<Его рост целых 190 сантиметров。>

Anavi odamni bo‘yi 190(bir yuz to‘qson) santimetr ekan.

Anavi odam-ni bo‘y-i 190 (bir yuz to‘qson) santimetr ekan.
that man-GEN stature-3.POSS one hundred ninety centimeter COP.PTCP.PFV

- [94] (9-a) その石は四角い形をしている。<У этого камня прямоугольная форма。>
Bu tosh to‘rtburchak shaklda.

Bu tosh to‘rtburchak shakl-da.
this stone four#corner form-LOC

- (9-b) 四角い（形の）石<прямоугольный<четырёхугольный> камень>
To‘rt burchak (shaklli) tosh

To‘rt burchak (shakl-li) tosh
four corner form-PROP stone

- [95] (10-a) あの人には才能がある。<У него есть талант <способности>。>
Anavi odamni qobiliyati bor.

Anavi odam-ni qobiliyat-i bor.
that man-GEN ability-3.POSS exist

- (10-b) 才能のある人<человек с талантом>
Qobiliyatli odam

Qibiliyat-li odam
ability-PROP man

- [96] (11-a) あの人は病気だ。<Он болен。/ Она больна。>

Anavi odam kasal.

Anavi odam kasal.
that man sick

- (11-b) あの人は熱がある。<У него <неё> температура <жар>。>
Anavi odamni isitmasi bor.

Anavi odam-ni isitma-si bor.
that man-GEN fever-3.POSS exist

- (11-c) 病気の人<больной человек>
Kasal odam

Kasal odam
sick man

ウズベク語：特集捕遺データ「連用修飾複文」「情報構造と名詞述語文」他、風間 伸次郎・日高晋介
Uzbek : 'Complex sentences of adverbial modification' etc., Shinjiro Kazama, Shinsuke Hidaka

- [97] (12-a-1) あの人は（今日は）青い服を着ている。<Он <Она> в синей одежде。>
Anavi odam bugun ko‘k kiyimda.
Anavi odam bugun ko‘k kiyim-da.
that man today blue clothing-LOC
- (12-a-2) あの人は（いつも、習慣として）青い服を着ている。<Он <Она> носит синюю
одежду。>
Anavi odam har doim ko‘k kiyim kiyadi.
Anavi odam har doim ko‘k kiyim kiy-a=di.
that man every always blue clothing wear-IND.PRS=3
- (12-b) 青い服の男<человек в синей одежде>
Ko‘k kiyimli erkak
Ko‘k kiyim-li erkak
blue clothing-PROP male
- [98] (13-a-1) (今話した) あの人は（今日は）メガネをかけている。<Он в очках。>
Anavi odam bugun ko‘zoynakda.
Anavi odam bugun ko‘z#oynak-da.
that man today eye#glasses-LOC
- (13-a-2) (習慣として普段) あの人はメガネをかけている。<Он носит очки。>
Anavi odam ko‘zoynak taqadi.
Anavi odam ko‘z#oynak taq-a=di.
that man eye#glasses wear-IND.PRS=3
- (13-b) メガネの男<мужчина в очках>
Ko‘zoynakli erkak.
Ko‘z#oynak-li erkak.
eye#glasses-PROP male
- [99] (14-a-1) あの人には妻がいる。<У него есть жена。>
Anavi odamni xotini bor.
Anavi odam-ni xotin-i bor.
that man-GEN wife-3.POSS exist

- (14-b) 既婚の人・妻のいる人<женатый мужчина <человек>>
 Oilali odam / Xotini bor erkak / Eri bor xotin
 なお Eri bor xotin は「既婚者」でも「夫のいる妻」、つまり女性の方を指す語である。
Oila-li odam / Xotin-i bor erkak / Er-i bor xotin
 family-PROP man / wife-3.POSS exist male / husband-3.POSS exist wife

- [100] (15-a) あの人には3人子供がいる。<У него <неё> трое детей. >
 Anavi odamni uchta bolasi bor.

Anavi odam-ni uch-ta bola-si bor.
 that man-GEN three-CL child-3.POSS exist

- (15-b) 3人の子持ちの人<человек, у которого трое детей>
 3(uch)ta bolali odam

3(uch)-ta bola-li odam
 three-CL child-PROP man

- (15-c) あとの人の3人の子供<его <её> трое детей>
 Anavi odamning 3(uch)ta bolasi

Anavi odam-ning 3(uch)-ta bola-si
 that man-GEN three-CL child-3.POSS

- (15-d) 妊娠している女性<беременная женщина>
 Homilador ayol

Homilador ayol
 pregnant woman

- [101] (16) タコには足が8本ある。<У осьминога <спрута> восемь щупалец <ног>.>
 Sakkizoyoqda 8(sakkiz)ta oyoq bor.

Sakkiz#oyoq-da 8(sakkiz)-ta oyoq bor.
 octopus[eight#leg]-LOC eight-CL leg exist

ウズベク語：特集捕遺データ「連用修飾複文」「情報構造と名詞述語文」他、風間 伸次郎・日高晋介
Uzbek : 'Complex sentences of adverbial modification' etc., Shinjiro Kazama, Shinsuke Hidaka

- [102] (17-a) その飲み物にはアルコールが入っている。<В этом напитке есть алкоголь。>
Anavi ichimlikda alkagol bor.

Anavi ichimlik-da alkagol bor.
that drink-LOC alcohol exist

- (17-b) アルコール入りの飲み物<алкогольный <алкоголесодержащий> напиток>
Alkagolli ichimlik

Alkagol-li ichimlik
alcohol-PROP drink

- [103] (18-a) あの人はお金を持っている。<У него <неё> есть деньги。>
Anavi odamni puli bor.

Anavi odam-ni pul-i bor.
that man-GEN money-3.POSS exist

- (18-b) お金持ちの人 <богатый человек>
Boy odam

Boy odam
rich man

- [104] (19-a) おまえのところには犬がいるか？<У тебя есть собака？>
Sening iting bormi?

Sening it-ing bor=mi?
you.GEN dog-2SG exist=Q

- (19-b) 犬のいる人<человек, у которого есть собака>
Iti bor odam

It-i bor odam
dog-3.POSS exist man

- [105] (20-a) おまえは（自分の）ペンを持っているか？<У тебя есть (своя) ручка？>
Seni (o'zingni) ruchkang bormi?

Seni (o'z-ing-ni) ruchka-ng bor=mi?
you.GEN oneself-2SG-GEN pen-2SG exist=Q

- (20-b) ペンを持っている人<человек, у которого есть ручка / человек с ручкой (в руке)>
Ruchkasi bor odam

Ruchka-si bor odam
pen-3.POSS exist man

- [106] (21) あのは (誰か別の人の) ペンを持っている。<У него <неё> есть (чья-то) ручка。>
Anavi odamda kimnidir ruchkasi bor.

Anavi odam-da kim-ni=dir ruchka-si bor.
that man-LOC who-GEN=INDF pen-3.POSS exist

- [107] (22-a) あのは運がいい。<Ему <Ей> везёт。>
Anavi odamni omadi bor.

Anavi odam-ni omad-i bor.
that man-GEN luck-3.POSS exist

- (22-b) 幸運な人<удачливый <счастливый> человек>
Omadli odam

Omad-li odam
luck-PROP man

- [108] (23-a) ここは石が多い。<Здесь много камня <камней>。>
Bu yerda tosh ko‘p.

Bu yer-da tosh ko‘p.
this place-LOC stone many

- (23-b) 石の多い土地<каменистая земля>
Toshi ko‘p yer

Tosh-i ko‘p yer
stone-3.POSS many place

- [109] (24-a) その部屋には椅子が 3 つある<B (этой) комнате (есть) три стула. >
Anavi xonada 3(uch)ta stul bor.

Anavi xona-da 3(uch)-ta stul bor.
that room-LOC three-CL chair exist

- (24-b) 3 つ椅子のある部屋<комната с тремя стульями>
3(uch)ta stuli bor xona

3(uch)-ta stul-i bor xona
three-CL chair-3.POSS exist room

- [110] (25-a) テーブルの上にスプーンがある。<На столе 「есть <лежит> ложка. >
Stol ustida qoshiq bor.

Stol ust-i-da qoshiq bor.
table top-3.POSS-LOC spoon exist

- (25-b) スプーンのあるテーブル<стол, на котором лежат ложки>
Qoshig‘i bor stol.

Qoshig‘i bor stol.
spoon-3.POSS exist table

- [111] (26-a) そのスプーンはテーブルの上にある。<Эта ложка лежит на столе. >
Bu qoshiq stol ustida.

Bu qoshiq stol ust-i-da.
this spoon chair top-3.POSS-LOC

- (26-b) テーブルにあるスプーン<ложка (, которая лежит) на столе>
Stoldagi qoshiq.

Stol-da-gi qoshiq.
table-LOC-ADJVLZ spoon

- [112] (27-a) そのペンは私のだ。<Эта <Ta> ручка – моя. >
Bu ruchka meniki.

Bu ruchka meni-ki.
this pen I.GEN-ADJVLZ

(27-b) そのペンはマーシャのだ. <Эта <Ta> ручка – Маши. >
Bu ruchka Mashaniki.

Bu ruchka Masha-ni-ki.
this pen PN-GEN-ADJVLZ

(27-c) 私のペン<моя ручка>
Mening ruchkam

Mening ruchka-m
I.GEN pen-1SG.POSS

(27-d) マーシャのペン<ручка Маши>
Mashani ruchkasi

Masha-ni ruchka-si
PN-GEN pen-3.POSS

[113] (28-a) 昨日, 学校で火事があった. <Вчера в школе был пожар. >
Kecha maktabda yong'in (sodir) bo'lди.

Kecha maktab-da yong'in (sodir) bo'l-di.
yesterday school-LOC fire happen become-IND.PST

(28-b) 私は明日用事があります. <У меня завтра (есть / будут) дела. >
(Meni) ertaga ishim bor.

(Meni) ertaga ish-im bor.
I.GEN tomorrow work-1SG.POSS exist

[114] (29) (この世には) お化けなんていない. <Привидений не бывает. >
(Bu dunyoda) arvohlar yo'q.

(Bu dunyo-da) arvoh-lar yo'q.
this world-LOC ghost-PL non.exist

- [115] (30) (そこには) 英語を話す人もいるが、話さない人もいる。<Там есть те, кто говорит по-английски, и те, кто не говорит。>

(U yerda) inglizcha gapiradigan odamlar ham, gapirmaydigan odamlar ham bor.

(U yer-da) ingliz-cha gapir-adigan odam-lar ham, gapir-ma-ydigan
that place-LOC English-ADVLZ speak-PTCP.FUT man-PL also speak-NEG-PTCP.FUT
odam-lar ham bor.
man-PL also exist

- [116] (31) 私より英語ができる人は（ほかに／もっと）います。<Есть ещё люди, которые владеют английским языком свободнее, чем я。>

Mendan ko‘ra inglizchani yaxshi biladiganlar (boshqa) ham bor.

Men-dan ko‘r-a ingliz-cha-ni yaxshi bil-adigan-lar
I-ABL compared.with[look-CVB.SIM] English-ADVLZ-ACC good know-PTCP.FUT-PL
(boshqa) ham bor.
other also exist

- [117] (32) ちょっとあなたにお願いがあります。<У меня к вам просьба。>

(Senga) ozgina (mening) iltimosim bor.

(Sen-ga) oz-gina (mening) iltimos-im bor.
you-DAT a.little-DIM I.GEN request-1SG.POSS exist

- [118] (33-a) 冬の雨<дождь зимой>

Qishgi yomg‘ir

Qish-gi yomg‘ir
winter-ADJVLZ rain

- (33-b) 東京の家< дом (, находящийся) в Токио>

Tokyodagi uy

Tokyo-da-gi uy
Tokyo-LOC-ADJVLZ house

- [119] (34-a) 彼の泳ぎ<его плавание>
 Uning suzishi
U-ning suz-ish-i
 that-GEN swim-VN-3.POSS
- (34-b) 犬の鳴き声<лай <скулёж> собаки>
 Itning akillashi.
It-ning akilla-sh-i.
 dog-GEN bark-VN-3.POSS
- (34-c) 火山の爆発<взрыв вулкана>
 Vulqon(-ning) otilishi
Vulqon(-ning) ot-il-ish-i
 volcano-GEN fire-PASS-VN-3.POSS
- (34-d) 車の運転<вождение машины <автомобиля>>
 (Mashinani) minish.
(Mashina-ni) min-ish.
 car-ACC ride-VN
- (34-e-1) トルストイの小説 (=トルストイが書いた小説) <роман <рассказ> Толстого>
 Tolstoy asari.
Tolstoy asar-i.
 PN work-3.POSS
- [120] (35-a) イワーノフさんのお母さん<мать Иванова>
 Ivanovning onasi.
Ivanov-ning ona-si.
 PN-GEN mother-3.POSS
- (35-b-1) 机の横に (来て！) <Встань рядом со столом! >
 Stol(-ning) yoniga kel.
Stol(-ning) yon-i-ga kel.
 table-GEN side-3.POSS-DAT come.IMP

ウズベク語：特集捕遺データ「連用修飾複文」「情報構造と名詞述語文」他、風間 伸次郎・日高晋介
Uzbek : 'Complex sentences of adverbial modification' etc., Shinjiro Kazama, Shinsuke Hidaka

- (35-b-2) 机の前に (来て！) <Встань прямо перед столом!>
Stol(-ning) oldiga kel.

Stol(-ning) old-i-ga kel.
table-GEN front-3.POSS-DAT come.IMP

- (35-b-3) *机に (来て！) <Подойди к столу!>
Stolga kel.

Stol-ga kel.
table-DAT come.IMP

- (35-c-1) (私は) あの人の次に並んでいます。 (私は) あの人の次の順番です。 <Я за ним
<после него.>
(Men) anavi odamdan keyin keldim. / (Meni) navbatim anavi odamdan keyin.

(Men) anavi odam-dan keyin kel-di-m. / (Meni) navbat-im anavi
I that man-ABL after come-IND.PST-1SG / I.GEN turn-1SG.POSS that
odam-dan keyin.

man-ABL after

- (35-c-2) あなたの順番は、あの人の次（の順番）だ。 <Ваша очередь после этого человека。
>
(Sizning) navbatingiz anavi odamdan keyin.

(Siz-ning) navbat-ingiz anavi odam-dan keyin.
you(pl)-GEN turn-2PL.POSS that man-ABL after

[121] (36-a) バラの花びら<лепестки роз / лепесток розы>

Atirgul(-ning) gul yaprog‘i

Atir#gul(-ning) gul yaprog ‘-i
rose[perfume#flower]-GEN flower leaf-3.POSS

- (36-b) 果物のナイフ（果物用のナイフ）<нож для фруктов>
Meva uchun pichoq

Meva uchun pichoq
fruit for knife

(36-c) 紙の飛行機<бумажный самолётик>

Qog‘oz samalyot

Qog‘oz samalyot

paper airplane

(36-d) チューリップの絵<картина с тюльпанами>

Lola(-ning) rasmi

Lola(-ning) rasm-i

tulip-GEN picture-3.POSS

(36-e) 花の匂い<запах цветов>

Gul(ning) hidi

Gul(-ning) hid-i

flower-GEN smell-3.POSS

(36-f) 英文の手紙<английское письмо>

Ingлизча xat

Ingлиз-cha xat

English-ADVLZ letter

(36-g) 日本語の先生<учитель <преподаватель> японского языка>

Yapon tili o‘qituvchisi

Yapon til-i o ‘qituvchi-si

Japanese tongue-3.POSS teacher-3.POSS

(36-h) 井戸の水（井戸から汲んだ水）<колодезная вода>

Quduq(ning) suvi

Quduq(-ning) suv-i

well-GEN water-3.POSS

(36-i) 雨の日<дождливый день>

Yomg‘irli kun

Yomg‘ir-li kun

rain-PROP day

ウズベク語：特集捕遺データ「連用修飾複文」「情報構造と名詞述語文」他、風間 伸次郎・日高晋介
Uzbek : 'Complex sentences of adverbial modification' etc., Shinjiro Kazama, Shinsuke Hidaka

- [122] (37-a) 妹のマーシャ<младшая сестра (по имени) Маша>
(Mening) singlim Masha

(Mening) singl-im Masha
I.GEN y.sister-1SG.POSS PN

- (37-b) 社長のペトローフさん<директор <президент> Петров>
Direktor Petrov

Direktor Petrov
president PN

- [123] (38) となりの家の友達のお父さんの車のタイヤ (が昨日突然パンクしたんだって.)
<Лопнула покрышка машины отца друга, живущего по соседству. >
(Bizning) yonimizdagi uyda yashaydigan o'rtoq'imning dadasining mashinasining baloni (kecha to'satdan otilib ketdi.)

(Biz-ning) yon-imiz-da-gi uy-da yasha-ydigan o'rtoq-'im-ning
we-GEN side-1PL.POSS-LOC-ADJVLZ house-LOC live-PTCP.FUT friend-1SG.POSS-GEN
dada-si-ning mashina-si-ning balon-i kecha to'satdan
father-3.POSS-GEN car-3.POSS-GEN tire-3.POSS yesterday suddenly
ot-il-ib ket-di.
fire-PASS-CVB.PFV leave-IND.PST

略号一覧 (The Leipzig Glossing Rules にないもの)

ADJVLZ	adjectivalizer	EQL	equal		particle
ADV LZ	adverbializer	HON	honorific	SIM	simultaneous
CL	classifier	INTJ	interjection	TER	terminative
CONTR	contrast	PN	person name	VN	verbal noun
CUM	cumulative	PROP	proprietary	VOL	volitional
DIM	diminutive	SFP	sentence final		

なお本稿は令和3年度（2021年度）科学研究費補助金新学術研究（複合領域）「ゲノム配列を核としたヤボネシア人の起源と成立の解明」（研究代表者：斎藤成也、課題番号: 18H05505）新学術

領域研究 B02 班<計画研究 B02 > 「日本語と関連言語の比較解析によるヤポネシア人の歴史の解明」(代表: 遠藤光暁、課題番号: 20H01258) ならびに令和 3 年度(2021 年度) 科学研究費補助金基盤研究(B)「アルタイ諸言語の文法の総合的研究」(代表: 風間伸次郎、課題番号: 20H01258) による研究成果の一部である。

執筆者連絡先 : kazamas@tufs.ac.jp

原稿受理日 : 2021 年 12 月 31 日